

УДК 339.9.009.12:658.15

**МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ГЛОБАЛЬНИХ СТРАТЕГІЙ
ІННОВАЦІЙНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ**

DOI 10.30838/ P.ES.2224.100119.113.350

Тараненко І. В., д.е.н.*Університет імені Альфреда Нобеля*

В статті досліджено проблему, що стосується розробки механізмів реалізації глобальних стратегій інноваційної конкурентоспроможності країн на базі взаємодії інноваційного та інтеграційного факторів конкурентоспроможності з використанням сучасних інструментів стратегічного управління. Розвиток світової торгівлі, міжнародного інвестування, глобальних виробничих та збутових мереж транснаціональних корпорацій, міжнародних коопераційних зв'язків тощо створюють сприятливі можливості для формування і посилення інтеграційно-інноваційних конкурентних переваг, які стають визначальним фактором підвищення інноваційної конкурентоспроможності. З метою визначення ефективних механізмів реалізації глобальних стратегій інноваційної конкурентоспроможності країн виокремлено типи стратегічних геопросторових моделей інноваційної конкурентоспроможності країн, надано їх особливості та характеристики. Обґрунтовано, що найбільш ефективною для країн, що розвиваються, в тому числі – для України, є інтерактивна модель інноваційної конкурентоспроможності. Імплементация такої моделі має відбуватись на засадах багатовекторної інтеграції країн з різними рівнями інноваційного потенціалу. Складено стратегічну карту, яка дозволяє конкретизувати шляхи реалізації поставлених цілей за рахунок ефективного використання інноваційного потенціалу, та забезпечити підвищення інноваційної конкурентоспроможності країни в глобальному середовищі до визначеного цільового рівня.

Ключові слова: інтеграційно-інноваційні конкурентні переваги; сталий розвиток; геопросторові моделі; інтерактивна модель; інноваційний потенціал; стратегічна карта

UDC: 339.9.009.12:658.15

**MECHANISMS OF IMPLEMENTATION THE GLOBAL STRATEGIES
FOR INNOVATIVE COMPETITIVENESS**

DOI 10.30838/ P.ES.2224.100119.113.350

Taranenko I., Dr. of Econ. Sc.*Alfred Nobel University, Dnipro*

The paper deals with the development of mechanisms for implementing global strategies for innovative competitiveness of countries, based on effective interaction of innovative and integrative factors of competitiveness, with the use of modern strategic management tools. The development of world trade, international investment, global production and distribution networks of multinational corporations, as well as international cooperation,

create good opportunities for the formation and strengthening of innovative and integrative competitive advantages, based on innovation and integration, which become the core factor for enhancing innovative competitiveness. In order to identify effective mechanisms for implementing global strategies for innovative competitiveness of countries, the types of strategic geospatial models of innovative competitiveness are identified, their features and characteristics are given. It was justified that the interactive model of innovation competitiveness is most effective for developing countries including Ukraine. The implementation of such a model should take place on the basis of multi-vector integration of countries with different innovation potential. A strategic map is drawn up that allows to concretize the ways of realization the set goals through effective use of innovation potential and to ensure increase of the country's innovative competitiveness in the global environment to a certain target level.

Keywords: innovative and integrative competitive advantages; sustainable development; geospatial models; interactive model; innovation potential; strategic map

Актуальність проблеми. Сучасний етап розвитку світової економіки характеризується кардинальною зміною науково-технічного і технологічного базису суспільства, урізноманітненням підходів до розуміння природи і змісту інновацій, модифікацією форм та змісту глобалізаційних процесів. Докорінні перетворення, які відбулись у світовому господарстві під впливом вказаних чинників, призвели до якісної зміни змісту та форм конкурентних відносин на базі інноваційної конкуренції, що в свою чергу обумовило необхідність створення і посилення конкурентних переваг на базі інноваційних методів, технологій і продуктів і уможливило забезпечення інноваційної конкурентоспроможності учасниками міжнародних економічних відносин в глобальних масштабах. Розвиток наукомістких і технічно складних галузей характеризується швидким поширенням технологічних новинок по каналах світової торгівлі, через глобальні виробничі та збутові мережі транснаціональних корпорацій, міжнародні коопераційні зв'язки тощо. Тому визначальною умовою для формування і реалізації стратегій інноваційної конкурентоспроможності країн є забезпечення ефективної взаємодії інноваційного та глобалізаційно-інтеграційного факторів. Водночас слід взяти до уваги те, що інноваційні процеси, які відбуваються в глобалізованій економіці на основі виключно ринкових механізмів і стимулів, створюють реальні передумови для порушення економічної, соціальної та екологічної безпеки окремих країн світу та суспільства в цілому. Подолання подібних негативних, і навіть руйнівних наслідків вимагає широкого застосування відповідних інструментів стратегічного

управління і регулювання економіки, які б забезпечили дотримання вимог сталого розвитку.

Звідси постає питання щодо визначення ефективних механізмів реалізації глобальних стратегій інноваційної конкурентоспроможності країн на засадах сталого розвитку, з урахуванням особливостей національних інноваційних систем, рівня інноваційного потенціалу та характеру інноваційних та інтеграційно-глобалізаційних взаємодій з іншими учасниками світової економіки. Розробка та імплементація таких механізмів на базі сучасних інструментів стратегічного управління дозволить країнам, що розвиваються, скоротити відставання від країн-лідерів і створити конкурентні переваги за рахунок ефективного поєднання інноваційного та інтеграційно-глобалізаційного факторів.

Аналіз останніх наукових досліджень. В наукових публікаціях З. Варналія [1], М. Портера [2; 3], С. Стерна [2; 3], Дж. Фурмана [3], Я. Фагерберга [4] та ін. докладно висвітлено вплив інноваційного потенціалу на конкурентоспроможність країн.

Проблеми інноваційної конкуренції та конкурентоспроможності, створення інноваційних конкурентних переваг і розробки конкурентних стратегій країн в умовах глобалізації досліджувались в роботах Ф. Котлера, Ж. Ламбена, Й. Мейєр-Штамера, Р. Моборна, К. Прахалада, А. Рагмана, Д. Сакса, К. Фрімена, Г. Хамела, У. Чан Кіма.

До українських учених, яким належить вагомий внесок у розвиток концептуальних підходів щодо дослідження стратегічних аспектів інноваційної конкурентоспроможності країн в глобальній економіці, слід віднести Л. Антонюк, А. Гальчинського, В. Дергачову, Д. Лук'яненка, Т. Орехову, Ю. Орловську, А. Поручника, А. Філіпенка, С. Якубовського.

В роботах О. Булатової досліджено роль інноваційної складової в моделях регіональної інтеграції ЄС та Північної Америки як умови забезпечення міжнародної конкурентоспроможності [5].

Автором даної статті досліджено сутність та зміст інноваційної конкуренції та конкурентоспроможності, запропоновано підходи до розробки стратегій інноваційної конкурентоспроможності країн [6; 7].

Одночасно, незважаючи на велику кількість наукових праць вітчизняних і зарубіжних вчених щодо важелів підвищення конкурентоспроможності національних економік через формування інноваційних конкурентних переваг, питання розробки механізмів

реалізації стратегій інноваційної конкурентоспроможності країн в умовах змін, що відбуваються в глобальному середовищі, потребує поглибленого дослідження.

Метою роботи є визначення ефективних механізмів реалізації глобальних стратегій інноваційної конкурентоспроможності країн на базі ефективної взаємодії інноваційного та глобалізаційно-інтеграційного факторів з використанням сучасних інструментів стратегічного управління.

Викладення основного матеріалу дослідження. Швидке поширення новітніх технологій, продуктів, методів управління по каналах світової торгівлі, міжнародного інвестування, через глобальні виробничі та збутові мережі транснаціональних корпорацій, міжнародні коопераційні зв'язки тощо створює найкращі можливості для формування і посилення двох взаємопов'язаних груп конкурентних переваг – інноваційних та інтеграційних, які діють із синергетичним ефектом та стають визначальним фактором підвищення інноваційної конкурентоспроможності [7, с. 80]. Такі переваги можна назвати *інтеграційно-інноваційними конкурентними перевагами*.

Інноваційні конкурентні переваги виникають внаслідок зусиль з боку внутрішніх компонентів системи стосовно створення і впровадження в практику результатів інтелектуальної діяльності. Джерелом інтеграційних переваг є взаємодії системи та/або її підсистем з зовнішнім середовищем, а також зв'язки і взаємодії компонентів усередині системи.

Інноваційні взаємодії між учасниками глобальної економічної системи відбуваються на двосторонніх та багатосторонніх засадах з різною мірою інтенсивності та глибини, у межах інтеграційних угруповань та поза ними, шляхом укладання відповідних міждержавних угод, фундаментальних і прикладних досліджень, науково-технічного співробітництва, виробничої кооперації у секторах економіки, пов'язаних з передовими технологіями. Активне залучення країн, що розвиваються, у процеси міжнародної торгівлі, міжнародного руху капіталів і трансферу технологій прискорює ринкову дифузю інновацій, а міждержавна інноваційна політика виступає потужним важелем структурної перебудови економіки, насичення ринку конкурентоспроможною продукцією.

Забезпечення інноваційної конкурентоспроможності вимагає розробки та практичної реалізації стратегічних заходів щодо скорочення/ліквідації відставань і створення конкурентних переваг за рахунок взаємодії інноваційного та глобалізаційно-інтеграційного факторів.

Автором запропоновано стратегічні геопросторові моделі інноваційної конкурентоспроможності країн. Згідно з мультипараметричним критерієм міри домінантності, інтенсивності та геопросторової спрямованості інтеграційно-глобалізаційних зв'язків виокремлено три типи (групи) моделей [8, с. 170]:

- 1) індивідуальні (моноактивна модель);
- 2) інтегративні (симетрично-інтегративна та асиметрично-інтегративна моделі);
- 3) комбіновані (глобалізаційна, інтерактивна моделі).

Ознакою моноактивної моделі інноваційної конкурентоспроможності, орієнтованої на власні національні інтереси, є наявність сильної НІС, розвиток якої відбувається переважно за рахунок внутрішніх джерел, що обумовлює здатність забезпечити економічне зростання і конкурентоспроможність, у першу чергу, шляхом розширення внутрішнього ринку інноваційних продуктів.

Симетрично-інтегративна модель обумовлює підвищення конкурентоспроможності на засадах інноваційної інтеграції країн з подібними рівнями інноваційного потенціалу та характеристиками НІС.

В свою чергу, асиметрично-інтегративна модель базується на взаємодії країн, які демонструють значну різницю рівнів інноваційного потенціалу.

Глобалізаційна модель обумовлює різноманітні, більшою чи меншою мірою формалізовані багатобічні взаємодії між країною з високим рівнем інноваційного потенціалу та множиною інших країн світу з подібним та нижчим рівнем інноваційного потенціалу з метою максимізації ефекту від використання глобалізаційно-інноваційного ресурсу.

Спільним для розглянутих вище моделей є те, що більшу вигоду від інноваційної інтеграції отримують країни – лідери, у той час як учасники з низьким рівнем інноваційного потенціалу залишаються на периферії глобальної інноваційної системи. Звідси випливає потреба у моделі, яка б дозволила країнам з більш низьким рівнем інноваційного потенціалу

скоротити відставання від лідерів і створити конкурентні переваги за рахунок ефективного поєднання інноваційного та інтеграційно-глобалізаційного факторів.

Таку роль, на думку автора, відіграє інтерактивна модель інноваційної конкурентоспроможності, яка уможлиблює досягнення спільних та індивідуальних цілей країнами з різним рівнем інноваційного потенціалу на засадах рівноправного партнерства завдяки убудованим в модель гнучким механізмам двосторонньої та багатосторонньої взаємодії.

Умовою ефективної участі країн з більш низьким рівнем інноваційного потенціалу в інтерактивних взаємодіях є наявність потенційних інноваційних конкурентних переваг, перетворення яких на реальні переваги вимагає активного залучення інтеграційних факторів розвитку.

Країни з більш високим інноваційним потенціалом залучають до різнорівневих інтеграційних процесів учасників, які мають нереалізовані (потенційні) конкурентні переваги, і отримують доступ до нових ринків для продукції обробної промисловості на стадії зрілості, подовжуючи її життєвий цикл; приваблюють до себе продуктивні ідеї, інтелектуальні ресурси; розвивають ресурсну базу, скорочують витрати виробництва та підвищують продуктивність за рахунок притоку кваліфікованих кадрів розумової праці на менш витратних умовах, офшорингу НДДКР тощо.

Інтерактивна модель представлена різними комбінаціями елементів симетрично-інтегративної, асиметрично-інтегративної та моноактивної моделей на засадах багатовекторних процесів інноваційної інтеграції та стратегічного партнерства або поглиблених двосторонніх міждержавних взаємодій країн з різними рівнями інноваційного потенціалу.

Інтерактивна комбінація різних моделей дозволяє мінімізувати ризики інтеграції при реалізації інноваційних та глобалізаційно-інтеграційних конкурентних переваг, зокрема для країн, які розвиваються, у випадку укладання угод з ЄС про ЗВТ і асоціацію. В попередніх дослідженнях автором обґрунтовано ефективність для України саме інтерактивної моделі інноваційної конкурентоспроможності [8, с. 179-180].

Стратегічне забезпечення інноваційної конкурентоспроможності країн згідно з принципами сталого розвитку вимагає системного узгодження детермінантів інноваційної конкурентоспроможності

учасниками інтерактивних взаємодій, відповідно до цілей національної економіки, характеру зв'язків між її підсистемами та елементами, впливу і тенденцій динаміки глобалізованого зовнішнього середовища.

Звідси випливає необхідність визначення і збалансування:

– основних стратегічних цілей учасників міжнародних інтеграційно-інноваційних взаємодій та пов'язаних з ними пріоритетних тактичних завдань;

– інвестиційно-інноваційних, виробничих, фінансових, трудових ресурсів для досягнення окреслених стратегічних орієнтирів;

– показників інноваційного потенціалу та параметрів економічної, соціальної, екологічної складових конкурентоспроможності;

– змісту державних і регіональних програм і проектів щодо реалізації стратегічних цілей інноваційної конкурентоспроможності;

– інструментів ефективного моніторингу і контролю реалізації стратегічних заходів.

В основу механізму реалізації інтерактивної стратегії інноваційної конкурентоспроможності, розробленої на засадах відповідної геопросторової моделі, запропоновано покласти систему заходів, спрямовану на підвищення інноваційної активності учасників соціально-економічних відносин і забезпечення інноваційної інтеграції за допомогою інструментів міждержавної, державної та регіональної політики, що уможливить формування збалансованого інституціонального, підприємницького, соціального, екологічного середовища, сприятливих інвестиційних, зовнішньоекономічних умов, посилення і ефективного використання інноваційного потенціалу згідно з вимогами сталого розвитку.

В якості детермінантів інноваційної конкурентоспроможності країн обрано такі, що всебічно і разом з тим фокусовано відображають, по-перше, ефективність використання інноваційного потенціалу, по-друге, результати функціонування національних економік в контексті, економічної, соціальної і екологічної складових сталого розвитку:

– за економічною складовою – продуктивність праці, виражену через обсяг ВВП на одного зайнятого [9; 10];

– за соціальною складовою – Індекс людського розвитку ПРООН [11];

– за екологічною складовою – Індекс навколишнього середовища, який розраховується спільно Єльським і Колумбійським університетами у взаємодії з Всесвітнім економічним форумом [12].

Узгодження детермінантів інноваційної конкурентоспроможності доцільно виконувати з використанням інструментів стратегічного планування – стратегічних карт, побудованих за методологією Д. Нортон і Р. Каплана [13] та адаптованих до відповідних рівнів формування конкурентоспроможності (країна, регіон, підприємство). Стратегічна карта містить набір окреслених стратегічних і тактичних цілей і завдань та причинно-наслідкових зв'язків між ними, завдяки чому виступає невід'ємним елементом реалізації будь-якої стратегії. На основі викладеного вище концептуального підходу до змісту інтерактивної стратегії інноваційної конкурентоспроможності країн складено стратегічну карту (рис. 1) для узгодження детермінантів інноваційної конкурентоспроможності – інноваційного потенціалу, визначеного на базі індикаторів Глобального індексу інновацій INSEAD [14] та результатів функціонування національних економік в контексті економічної, соціальної і екологічної складових сталого розвитку [15].

Концепція побудови стратегічної карти ґрунтується на моделі економічного зростання країн за рахунок динаміки інвестиційного (валове накопичення основного капіталу, ВНОК), інноваційного (сукупна факторна продуктивність, СФП), трудового (кількість зайнятих в економіці) факторів. Така модель розроблена автором на базі концепції економічного зростання, запропонованої аналітично-дослідницькою організацією The Conference Board (США) [10], а також підходу Х. Колі та ін. щодо включення до виробничої функції сукупної факторної продуктивності [16].

Основною вимогою при складанні стратегічної карти є урахування комплексного впливу інноваційного потенціалу на економічну, соціальну, екологічну складові конкурентоспроможності, що визначають сталий розвиток суспільства при збалансованому економічному зростанні. У такому випадку можна вести мову про інноваційний сталий розвиток, інтеграцію до глобальної інноваційної системи та підвищення інноваційної конкурентоспроможності.

Стратегічна карта інноваційної конкурентоспроможності країни				
ВВП \Leftrightarrow Економічне зростання \Leftrightarrow Інноваційна конкурентоспроможність				
Фактори економічного зростання	Інвестиції (валове накопичення основного капіталу)	Сукупна факторна продуктивність (щорічна відсоткова зміна)	Трудові ресурси (кількість зайнятих в економіці)	
↑ ↑ ↑ ↑ ↑				
Детермінанти інноваційної конкурентоспроможності	Мета: покращення результатів функціонування національної економіки за економічною, соціальною, екологічною складовими			
	Економічна	Соціальна		Екологічна
Мета: посилення та підвищення ефективності використання інноваційного потенціалу	Інституції	Формування економічних засад інституційного механізму інноваційної інтеграції	Забезпечення соціальної компоненти інституційного механізму інноваційної інтеграції	Забезпечення екологічної компоненти інституційного механізму інноваційної інтеграції
	Людський капітал і дослідження	Створення науково-технічного базису інноваційної інтеграції та підвищення СФП	Підвищення якості людського капіталу	Здійснення науково-дослідних розробок світового рівня у сфері «зеленої економіки»
	Інфраструктура	Створення та інвестиційне забезпечення ефективної інфраструктури	Формування соціально орієнтованої інфраструктури світового рівня	Забезпечення екологічної безпеки інфраструктурних систем
	Досконалість ринку	Створення економічного механізму інноваційного сталого розвитку	Створення ринкового механізму соціальної компоненти розвитку	Формування конкурентного ринку «зеленої економіки»
	Досконалість бізнесу	Створення системи заохочення бізнесу до впровадження системних інновацій	Запровадження принципу глобальної соціальної відповідальності бізнесу	Створення міжнародних кластерів «зеленої економіки»
	Результат використання знань і технологій	Диверсифікація напрямків інноваційної інтеграції	Інтеграція інтелектуального потенціалу суспільства до глобальної інноваційної системи	Науково-технічне та економічне забезпечення екологічної безпеки суспільства
	Результат креативної діяльності	Збільшення внеску креативних секторів у економічне зростання	Формування креативного мислення підприємців, населення	Запровадження креативних ідей в екологічній, «зеленій» сферах

Рис. 1 Стратегічна карта інноваційної конкурентоспроможності країни
Джерело: авторська розробка

На базі узагальненої стратегічної карти можна розробити розгорнуті стратегічні карти для тієї чи іншої країни на певному проміжку часу, які містять конкретні заходи для досягнення визначених цілей. Таким чином, запропонована стратегічна карта дозволяє конкретизувати шляхи реалізації поставлених цілей і досягнення таких значень макроекономічних показників – валового накопичення основного

капіталу, щорічної відсоткової зміни сукупної факторної продуктивності та кількості зайнятих, які забезпечують прогнозовані темпи приросту ВВП на душу населення, за рахунок ефективного використання інноваційного потенціалу для покращення результатів функціонування національної економіки за економічною, соціальною, екологічною складовими, та обумовлюють підвищення інноваційної конкурентоспроможності країни в глобальному середовищі до визначеного цільового рівня.

Наведений підхід може бути використаний також для розробки стратегічної карти інноваційної конкурентоспроможності регіону.

Розрахунок кількісних значень параметрів інноваційного потенціалу та економічного, соціального та екологічного результатів функціонування національної економіки, за яких між ними виникає додатний зворотній зв'язок, дозволяє встановити міру узгодженості детермінантів інноваційної конкурентоспроможності. Утворення додатних зворотних зв'язків між економічним, соціальним та екологічним результатами функціонування національної економічної системи та інноваційним потенціалом за допомогою державної політики в макроекономічній, інвестиційній, науково-технічній, інноваційній та ін. сферах у взаємодії з зовнішнім середовищем, для досягнення стратегічних цілей, подано на рис. 2.



Рис. 2 Структурна схема узгодження стратегічних цілей і детермінантів інноваційної конкурентоспроможності країни

Джерело: авторська розробка

Інституціональні, технологічні, маркетингові, організаційні та інші інновації завдяки впливу на інвестиції, сукупну факторну продуктивність, трудові ресурси забезпечують кращий результат функціонування економічної системи, а останній, у свою чергу, за рахунок додатних зворотних зв'язків обумовлює посилення інноваційного потенціалу.

Спрямованість та сила зворотних зв'язків залежать від транзакційної здатності національної економічної системи, обумовленої ефективністю інститутів, наявним інноваційним потенціалом, технологічною сприйнятливістю, здатністю до продукування і широкого запровадження усіх типів інновацій, збалансованістю основних соціально-економічних параметрів та характером взаємодій з зовнішнім середовищем.

Висновки. Кардинальні зміни змісту та форм конкурентних відносин, що відбулися у світовому господарстві, обумовили необхідність забезпечення інноваційної конкурентоспроможності учасниками міжнародних економічних відносин на базі інтеграційно-інноваційних конкурентних переваг.

Виокремлено такі типи (групи) стратегічних геопросторових моделей інноваційної конкурентоспроможності країн: індивідуальні (моноактивна модель); інтегративні (симетрично-інтегративна та асиметрично-інтегративна моделі); комбіновані (глобалізаційна, інтерактивна моделі), надано їх особливості та характеристики.

Обґрунтовано, що найбільш ефективною для країн, що розвиваються, в тому числі – для України, є інтерактивна модель інноваційної конкурентоспроможності, яка включає елементи симетрично-інтегративної, асиметрично-інтегративної та моноактивної моделей. Імплементация такої моделі має відбуватись на засадах багатовекторної інтеграції країн з різними рівнями інноваційного потенціалу, на засадах рівноправного партнерства.

В основу механізму реалізації інтерактивної стратегії інноваційної конкурентоспроможності країн покладено узгоджену систему заходів, спрямовану на підвищення інноваційної активності учасників соціально-економічних відносин. Для узгодження детермінантів інноваційної конкурентоспроможності – інноваційного потенціалу та результатів функціонування національної економіки в контексті економічної,

соціальної і екологічної складових сталого розвитку, складено стратегічну карту.

Стратегічна карта інноваційної конкурентоспроможності країн дозволяє конкретизувати шляхи реалізації поставлених цілей за рахунок ефективного використання інноваційного потенціалу, та забезпечити підвищення інноваційної конкурентоспроможності країни в глобальному середовищі до визначеного цільового рівня.

Подальші дослідження необхідно спрямувати на розробку системи збалансованих показників для узгодження індикаторів досягнення стратегічних цілей щодо підвищення інноваційної конкурентоспроможності країни та виконання відповідних завдань згідно зі стратегічною картою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Варналій З.С. Конкурентоспроможність національної економіки: проблеми та пріоритети інноваційного забезпечення: монографія / З.С. Варналій, О.П. Гармашова. – К.: Знання України, 2013. – 387 с.
2. Porter M.E. (2004). Ranking National Innovative Capacity: Findings from the National Innovative Capacity Index. The Global Competitiveness Report 2003-2004, X. Sala-i-Martin (ed.). New York: Oxford University Press. – 384 p.
3. Stern S., Porter M., Furman J. (2000). The Determinants of National Innovative Capacity. NBER Working Paper 7876. The National Bureau of Economic Research, pp. 1–56.
4. Fagerberg J.M. Srholec M. (2007). National Innovation Systems, Capabilities and Economic Development. TIK Working Paper on Innovation Studies 20071024. Centre of Technology, Innovation and Culture, University of Oslo. – Oslo: University of Oslo, 2007. – 47 p.
5. Булатова О.В. Розвиток європейської інтеграційної моделі в контексті формування інноваційної конкурентоспроможності країн / О.В. Булатова // Економічний простір: зб. наук. пр. – № 84. – Дніпропетровськ: ПДАБА, 2014. – С. 5-14.
6. Тараненко І.В. Формування інноваційної парадигми теорії конкуренції в сучасних глобалізаційних умовах / І.В. Тараненко // Науковий вісник Чернігівського державного інституту економіки і управління: зб. наук. пр. – Серія 1. Економіка. – Чернігів: ЧДЕУ, 2011. – №1 (9). – С.194-203.
7. Тараненко І.В. Інноваційна конкурентоспроможність країн у сучасних умовах глобалізації: монографія. / І.В. Тараненко. – Дніпропетровськ: Дніпропетровський ун-т імені Альфреда Нобеля, 2013. – 424 с.
8. Тараненко І.В. Геопросторові моделі інноваційної конкурентоспроможності країн / І.В. Тараненко // Європейський вектор економічного розвитку: зб. наук. пр. –

- Дніпропетровськ: Дніпропетровський ун-т ім. Альфреда Нобеля, 2015. – Вип. 1 (18). – С. 168-182.
9. World Development Indicators [Електронний ресурс] / World Bank. – Режим доступу: <http://data.worldbank.org/data-catalog/world-development-indicators>.
 10. The Conference Board Total Economy Database [Електронний ресурс] / The Conference Board. – Режим доступу: <http://www.conference-board.org/data/economydatabase/>.
 11. Human Development Reports [Електронний ресурс] / UNDP. – Режим доступу: <http://hdr.undp.org/en/statistics/>.
 12. Environmental Performance Index [Електронний ресурс] / Yale University. – Режим доступу: <http://epi.yale.edu/>.
 13. Kaplan, Robert S., & David P. Norton. (2004). *Strategy Maps: Converting Intangible Assets into Tangible Outcomes*. Boston: Harvard Business School Press, 2004.
 14. Global Innovation Index 2018 [Електронний ресурс] / INSEAD. – Режим доступу: <https://www.globalinnovationindex.org/gii-2018-report>
 15. Тараненко І.В. Модифікація глобалізаційно-інноваційної моделі світової економіки на засадах сталого розвитку: нові виміри конкурентоспроможності / І.В. Тараненко // Європейський вектор економічного розвитку: зб. наук. пр. – Дніпропетровськ: Дніпропетровський ун-т ім. Альфреда Нобеля, 2013. – Вип. 1 (12). – С. 172-185.
 16. Kohli H.A. (2012). Construction and Analysis of a Global GDP Growth Model for 185 Countries through 2050 / Kohli H.A., Szyf Y.A., Arnold D. // *Global Journal of Emerging Market Economies*, pp. 91–153.

REFERENCES:

1. Varnalii, Z.S. & Harmashova, O.P. (2013). *Konkurentospromozhnist natsionalnoi ekonomiky: problemy ta priorytety innovatsiinoho zabezpechennia [Competitiveness of the national economy: problems and priorities of innovation support]*. Kyiv: Znannia Ukrainy [in Ukrainian].
2. Porter M.E. (2004). Ranking National Innovative Capacity: Findings from the National Innovative Capacity Index. The Global Competitiveness Report 2003-2004, X. Sala-i-Martin (ed.). New York: Oxford University Press. 384 p.
3. Stern S., Porter M., Furman J. (2000). The Determinants of National Innovative Capacity. NBER Working Paper 7876. The National Bureau of Economic Research, pp. 1–56.
4. Fagerberg J.M. Srholec M. (2007). National Innovation Systems, Capabilities and Economic Development. TIK Working Paper on Innovation Studies 20071024. Centre of Technology, Innovation and Culture, University of Oslo. 47 p.
5. Bulatova, O.V. (2014). Rozvytok yevropeiskoi intehratsiinoi modeli v konteksti formuvannia innovatsiinoi konkurentospromozhnosti krain [Development of the European

- integration model in the context of the formation of innovative competitiveness of countries]. *Ekonomichnyi prostir – Economic Scope*, 84, 5-14 [in Ukrainian].
6. Taranenko, I.V. (2011). Formuvannya innovatsiinoi paradyhmy teorii konkurentsii v suchasnykh hlobalizatsiinykh umovakh [Formation of innovation paradigm for the competition theory in the modern context of globalization]. *Naukovyi visnyk Chernihivskoho derzhavnoho instytutu ekonomiky i upravlinnia, Seriya 1. Ekonomika – Scientific Herald of Chernihiv State Institute of Economics and Management. Series 1. Economics*, 1 (9), 194-203 [in Ukrainian].
 7. Taranenko, I.V. (2013). *Innovatsiina konkurentospromozhnist krain u suchasnykh umovakh hlobalizatsii [Innovative competitiveness of countries in the modern context of globalization]*. Dnipropetrovsk: Dnipropetrovskiyi universytet imeni Alfreda Nobelia [in Ukrainian].
 8. Taranenko, I.V. (2015). Heoprosstorovi modeli innovatsiinoi konkurentospromozhnosti krain [Geospatial models of innovation competitiveness of the countries]. *Yevropeyskyi vektor ekonomichnoho rozvytku – European Vector of Economic Development*, 1 (18), 168-182 [in Ukrainian].
 9. World Development Indicators. World Bank. Retrieved from <http://data.worldbank.org/data-catalog/world-development-indicators>.
 10. The Conference Board Total Economy Database. The Conference Board. Retrieved from <http://www.conference-board.org/data/economydatabase/>.
 11. Human Development Reports. UNDP. Retrieved from <http://hdr.undp.org/en/statistics/>.
 12. Environmental Performance Index. Yale University. Retrieved from <http://epi.yale.edu/>.
 13. Kaplan, Robert S., & Norton, David P. (2004). *Strategy Maps: Converting Intangible Assets into Tangible Outcomes*. Boston: Harvard Business School Press, 2004.
 14. Global Innovation Index 2018. INSEAD. Retrieved from <https://www.globalinnovationindex.org/gii-2018-report>
 15. Taranenko, I.V. (2013). Modyfikatsiia hlobalizatsiino-innovatsiinoi modeli svitovoi ekonomiky na zasadakh staloho rozvytku: novi vymiry konkurentospromozhnosti [Modification of the Globalization-and Innovation Model of the World Economy on the Basis of Sustainable Development: New Dimensions of Competitiveness]. *Yevropeyskyi vektor ekonomichnoho rozvytku – European Vector of Economic Development*, 1 (12), 172-185. [in Ukrainian].
 16. Kohli H.A., Szyf Y.A., Arnold D. (2012). Construction and Analysis of a Global GDP Growth Model for 185 Countries through 2050. *Global Journal of Emerging Market Economies*, Volume 4, issue 2, pp. 91–153.